ŠVIESA

JORNAL LITHUANO
"ŠVIESA - LUZ"
Orgão de Communidade Lithuana de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 2-6252.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas
Atsakomasis Redaktorius JESUS SABORIDO MONTANÈS.

PRENUMERATA:
Brazilijoj ir visoj Amerikoj met. 12$000
Pusei metų . . . . . 7$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

METAI IV | SÃO PAULO. 1938, GEGUŽĖS - MAIO 28 D. | Nr. 22(140)

Hitleris gavo pirma dideli smugi Čekoslovakijoje

Vienas užsienio juokų laikraštis neseniai įsidėjo labai teisingą Europos karikatūrą (pašlepjantį paveikslų): Išdykėlis mažas vaikas, paėmęs žirkles, karpo negailestingai Europos žemėlapį, o to vaiko tėvai žiūri ir stebisi iš vaiko išdaigų. Tas vaikas — Adolfas Hitleris; o Europos «tėvai» — Anglija ir Prancūzija.

Labai teisingas yra anas paveikslas. Hitleris per ketverius metus nieko daugiau Europoje nevetkė, kaip tik žvangino senovišką kryžiuočių kardą ir piaustė juo Europos žemėlapį. Būdamas geras kalbėtojas, savo kalbose kurstė vokiečius nepaisyti jokių sutarčių ir eiti svetimų kraštų grobti. Ir sutarčių Hitleris, iš tikrųjų, nepaisė. Pirmiausia atėjo eilė sukarpyti Versalio sutartį. Jis ją sukarpė. Įvedė vokiečių karuomenę į nuginkluotą Pareinės zoną, okupavo Saaro kraštą, atstejgė karuomenę, įsitaisė karo laivyną, karinę avijaciją, apsiginklavo iki dantų. Europos «tėvai» — Anglija su Prancūzija — vis tebežiūrėjo ir stebėjosi to išdykėlio vaikiščio išdaigom...

Hitleris tuo tarpu atsimetė Tautų Sąjungos ir ieškojo grobuoniškiems savo tikslams talkininkų. Juos tarėsi radęs Italijoj antro diktatoriaus, Mussolinio, asmenyje. Hitleris važiavo į Romą, paskui Mussolinį į Berlyną, paskui vėl Hitleris į Romą. O namie, Vokietijoje, Hitleris agitavo vokiečius toliau. Jis rėkė, kaip pamišęs, kad visi vargšę Vokietiją skriaudžia ir kad jį Dievas siuntė išliuosuoti germanų rasę iš kitų tautų vergijos, o pasaulį žydų priespaudos. Jis atvirai paskelbė, kad yra visų pasaulio vokiečių tėvas, ir juos išliuosuos iš tarnavimo svetimiems, ir kur yra bent vienas vokietis, ten turės būti Vokietija. O tokių kraštų Europoje ir už Europos yra nevienas: Austrija, Cekoslovakija, Vengrija, Lietuva, Lenkija, Sveicarija, Danija, Belgija, Brazilija, Argentina, Afrikos Kamerunas, Kongo, Azija...

Pirmoji auką buvo Austrija. Vokiškos karuomenės ir plieninių tankų pagalba «išliuosavo» senąją Austriją iš «vergijos» ir išvedė į pažadėtą žemę visą Austrijos banko... auksą!

Europos «tėvai» ir dabar tylėjo. Anglai yra toki dideli savanaudžiai, kad už biznį jie išsižada visko. Nors Austrijos nepriklausomybė buvo kellais atvejais iškilmingai garantuota, niekas Hitleriui nepasakė aštresnio žodžio, išskiriant Popiežių, bet Popiežius neturi karuomenes, o Hitleris gerbia tik kumštį. Taip su Austrija buvo baigta.

Atėjo eilė Cekoslovakijai. Jos teritorijos didelė dalis ir pati sostinė Praga liko apsupta iš trijų pusių vokiškų žemių. Hitleriui atrodė, kad užtenka tik pasiųsti kelis šimtai tankų, ir su maža Cekoslovakija bus taip pat apsidirbta, ir Sudetų sričių Cekoslovakijoje vokiečiai «išliuosuoti». Apakintas laimėjimų Austrijoje, nelaukė ilgai. Pradėjo koncentruoti karuomenę prie čekų rubežių. Cekai suprato, ką tai reiškia.

Tačiau jų prezidentas, didžiojo Mąsaryko mokinys Benešas, pasakė: Mirsime visi, bet Hitleriui neduosime nė vienos pėdos savo žemės! Vokiečiai ėmė provokuoti čekus ir ieškoti prekabių, kad turėtų pretekstą juos užpulti. Ėmė bruzdėti vokiečiai Cekoslovakijoje ir landyti iš Vokietijos ir į Vokietiją įvairūs «pasiuntiniai». Pereitą šeštadienį čekų sargybiniai ties miesteliu Eger pamatė bėgančius į Vokietiją motociklu du nepažįstamus asmenis. Pareikalavo sustoti. Tie neklausė. Sargybinis paleido taiklų šūvį, ir krito nuo jo abu važiavusieji. Paaiškėjo, kad tai būta vokietukų, kurie šnipinėjimo tikslais vyko į Faterlandą. Vokiečiai baisiai įsižeidė. Kaip galį tokia maža valstybė šaudyti jų šnipus savo žemėje? Hitleris trynė iš džiaugsmo rankas, nes galvojo, kad jau tuoj bus vokiečiai Pragoje. Traukė daug karuomenės prie Cekoslovakijos sienos, taip pat tankų ir lėktuvų. Europos padangė apsiniaukė ir pakvipo paraku. Prancūzija su Anglija patarė čekams nusileisti...

Tačiau čekai, iškentėję tiek daug kančių praeityje, ryžosi gintis. Per vieną parą Čekoslovakija sumobilizavo pusę milijono kariuomenės ir lauke vokiečių. Hitleris to nesitikėjo. Jis pamatė, kad nuo čekų gali gauti vokiečiai į kailį, ir liepė vokiečių kariuomenei atsitraukti. Tuo tarpu čekai, rodos, tyčia ėmė vokiečius erzinti. Keleta kartų jų lėktuvai buvo perskridę sieną ir atliko žvalgomuosius skraidymus Vokietijos teritorijoje. Dviejose vietose čekų sargybiniai aprišo šlaudais slenos stulpus, su liejo benzinu ir uždegė.

Taigi Hitleris gavo pirmą pamoką Europoje. Ir nuo mažos Čekoslovakijos! Liko sugėdytos Prancūzija su Anglija ir kitos valstybės, kurios taip nuolankiai priimdavo visus Hitlerio ultimatumus. Naujojo Pasaulio valstybės — pirmiau Brazilija, o po to ir Argentina — jau kiek anksčiau vokišką nacizmą Amerikos žemyne sudraudė. Pralaimėjęs čia, Hitleris bandė atsigriebti Europoje, bet atsimušė į čekų pasiryžimą gintis.

Viso kulturingo pasaulio simpatijos yra čekų puėsėje. Ši maža demokratiška valstybė davė baisų moralinį smūgį didžiajai Vokietijai ir jos fašizmui.

Čekoslovakijoje, kaip žinoma, labai aukštai pastatytas karo mokslas. Į ten aukštųjų karo mokslų eiti komandiruojami ir Lietuvos gabesnieji karininkai. Be to, čekai turi geriausius visame pasaulyje karo ginklų fabrikus "Skoda", o jų kulkosvaidžiai ir tanketės žinomi visame pasaulyje. Dėl to jie nė Hitlerio neišsigando.

Pamaldos

Šį sekmadienį, gegužės m. 29 d.

Pamaldos bus:

VILLA ZELINOJ

Suma 11 valandą.

Gegužinės pamaldos 3 val. popiet.

Jei grįš šiandien iš Rio Grande do Sul kunigas Ragažinskas, rytoj pamaldos 8 val. ryto dar bus Villa Zelinoj.

* * *

Sv. Antano do Pary bažnyčioj suma 11 val.

* * *

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams pamaldos pusiau aštuntą val. ryto vengrų koplyčioj, gegužės mėn. 29 d.

* * *

Gegužinės pamaldos — 7 val. vakaro. Jos baigsis antradienį.

Kitą sekmadienį—Sekminės (Šv. Dvasios Atsiuntimo). Šeštadienį prieš Sekmines yra vigilijos pasninkas.

* * *

EVANGELIJA SEKMADIENIUI PO KRISTAUS Į DANGŲ ĮŽENGIMO

šv. Jono 15, 26—16, 4.

Anuo metu Jėzus taré savo mokiniams: Kuomet gi ateis Ramintojas, kurį aš jums siųsiu nuo Tėvo, tiesos Dvasią, kuri iš Tėvo eina, jį liudys apie mane, ir jūs liudysite, nes nuo pat pradžios su manim esate. Tai aš jums kalbėjau, kad nepasipiktintumėte. Jie išmes jus iš sinagogų; ateina net valanda, kad kiekvienas, kurs jus užmuš, tarsis tarnaująs Dievui. Tai jie jums darys, nes nepažino Tėvo nė manęs. Bet aš tai jums kalbėjau, kad, atėjus tai valandai, atsimintumėte, jog aš buvau tai jums sąkęs.

CHOLEROS EPIDEMIJA INDIJOJE

Žinjomis iš Indijos, ten siaučia choleros epidemija. Per kelias paskutines savaites mirė 10.500 žmonių. Vakarais visur matyti daugybė degančių laužų, kuriuose deginama epidemijos aukos.

— Per prancūzų uostą Havrą šiomis dienomis Ispanijos vyriausybininkai «Normadie» laivu išsiuntė į New - Yorka aukso ir sidabaro vertybių 900 milijonų frankų sumai, kaip raudonosios Ispanijos kompensacija Amerikai už ginklus.

ISPANIJOJE

Pereitą savaitę taip žiauriai buvo kariaujama, kad tokių skerdynių dar nesą buvę nuo pilietinio karo pradžios. Mat, vyriausybininkai gavo paramos ir nutaré atsiimti Teruelį ir kitas prarastas pozicijas. Frankistai gynėsi. Vyriausybininkams puolimai nepavyko, ir jie turėjo labai daug nuostolių.

Kinai ir Japonai laimi

Apie kinų -- japonų karą žinios yra nevienodos. Kartais laikraščiai pranešą, kad abejį laimį. Žinoma, vienį vienam fronte, kiti kitam. Atrodo, kad ofenzyvos iniciatyva yra japonų rankose, ir jie veržiasi priekin.

LAIŠKAI YRA:

Pranui Meškauskui, Antanui Savukynui, Jonui Petraičiui, J. Pečkaičiui, Juozui Vaišnorai, A. Degutienei.

Savo skaitytojams, kurie nežino, pranešame, kad mūsų Caixa Postal numeris yra 4118. Ja gali mūsų skaitytojai be jokio atskiro atlyginimo naudotis. Laiškus atsiimti pas «Šviesos» rinkėją, rua da Mooca, 1721.

Tarptautinis Eucharistinis Kongresas Budapešte

Atvyko Popiežiaus Atstovas, Valstybės Sekretorius kardinolas Eugenio Pacelli. Vengrijos Primas kardinolas Seredi pirmadienį laikė pamaldas ir davė Sv. Komuniją 3000 policininkų, kurie vėliau negalės aktyviai Kongrese dalyvauti, kadangi turės dabotį tvarkos. Per iškilmingas Sv. Mišias giedojo Budapešto policininkų choras ir grojo orkestras. Vengrų policininkai davė gražų pavyzdį kitų kraštų valdininkams. Tą proga tenka pažymėti, kad šiais metais Gavėnioje ir Kaune didelė policininkų dalis turėjo savo specialias rekolekcijas ir bendrą Sv. Komuniją.

Svečių į Budapešto Eucharistinį Kongresą iš Amerikos važiavo nedaug. Iš Pietų Amerikos 250, iš Jungtinių Valstybių — 1.000 Visi prisibijo galimo Europoje karo.

Vengrai pagerbė kardinolą Pacelli

I šiomis dienomis vykstantį Tarptautinį Eucharistinį Kongresą Budapešte, Vengrijoj, Popiežius pasiuntė savo atstovą kardinolą Eugenio Pacelli, kuris laikomas vienu gabiausių šių laikų diplomatų. Vengrai jį pasitiko karališkomis iškilmėmis — panašiai, kaip pereitais metais prancūzai, kai jis buvo nuvykęs į Lisieux pašventinti Sv. Teresėlės Kudikėlio Jezaus katedros.

20.000 žmonių minia sukėlė triukšmingas ovacijas, kai tik pasirodė Popiežiaus Legatas. Paskui uzgiedojo Popiežiaus Himną «Tu es Petrus», kurį giedojo ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministeris su kitais aukštais valstybės ir visuomenės vyrais.

Po to užsienių reikalų ministeris Daranyi prancūziškai pasveikino kardinolą Pacelli vengrų Vyriausybės vardu. Savo kalboje jis pareiškė, kad vengrų tauta stengsis, kad Popiežiaus iškeltos šio Kongreso mintys ir tikslai — sutaikinti žmoniją su Dievu ir Jam atsiteisti — būtų joje įgyvendinti pilnai. Paskui kalbėjo Budapešto burmistras lotyniškai.

Grafas Zichy, kalbėdamas prancūziškai, pažymėjo, kad naujoji pagonybė, skelbiama dabar kai kuriuose kraštuose, yra didelė šių dienų pasaulio nelaimė.

Kardinolas Pacelli į visus sveikinimus atsakė itališkai, iškeldamas aikštėn Vengrijos kovas per praėjusius amžius, ginant savo tautos laisvę, Europos civilizaciją ir Kristaus tikėjimą.

Po ilgų ovacijų, kurios palydėjo Kardinolo žodžius, vengrų jaunimas jo garbei surengė simbolinį inscenizuotą vaidinimą. Ketverių metų mergytė ir šimto metų senelis kardinolą Pacelli sveikino tautos vardu, atsilankiusį jų sostinėje. Po jų, 24 jaunuoliai atliko tautinius vengrų šokius ir simbolinį pavelkimą, vaizduojantį vengrų kovas su vokiečiais praeity.

Sujaudintas ir sužavėtas, kardinolas Pacelli sušuko: «Tesaugo ir telaimina jus Dievas. Tegyvuoja Jezus! Tegyvuoja Vengrija!»

Minia užgiedojo Eucharistijos Himną: «Suskambo giesmės po padangę», ir Popiežiaus Legatas apleido iškilmingą posėdžių salę, laimindamas miną, kuri klaupėsi prie Zvejo Atstovo kojų...

Sunkiais laikais Dievas davė Katalikų Bažnyčiai tikrų dvasios milžinų. Popiežius Pijus Vienuoliktasis ir jo dešinėji ranka kardinolas Pacelli yra toki du šių dienų vyrai, kurių jokia kita valstybė neturi.

Atšaukta vokiečių kariné misija

Pereitą pirmadienį buvo Berlyno įsakymu atšaukta vokiečių kariné misija prie nacionalistų vyriausybės Kinijoje. Ji susidėjo iš 50 instruktorių—karininkų, kuriems vadovavo generolas von Falkenhausen. Atšaukimas atliktas Japonams prašant. Be to, iš Berlyno pranešama, kad Vokietija uždrausianti ir ginklų eksportą į Kiniją. Kaip žinia, iki šiol kinai beveik visus ginklus karui su japonais gaudavo iš Vokietijos. Vokietija iš to gerai uždirbo.

Karinės misijos atšaukimas kinams bus smūgis, nes vokiečių karininkai, reorganizuodami kinų karuomenę per septynerius metus, pasiekė tikrai puikių rezultatų ir paruošė kinus gintis nuo didžiausių pavojų, ką mes dabar ir matome kare su japonais.

Baisus žemės drebėjimas Japonijoje

Pirmadienį, gegužės mėn. 23 d., 4 val. 19 minučių į šiaurės vakarus nuo Honshu įvyko žemės drebėjimas, kuris buvo toks smarkus, kokio ligi šiol Japonijoje nėra buvę. Jis truko 3 minutes. Žemė purtėsi taip smarkiai, kad skilo ir virto namų sienos, griuvo stogai, buvo sutraukytos geležinkelių linijos. Kiek yra žmonių aukų, tikrai dar nežinoma, bet spėjama, kad nemaža. Visa, laimė, kad ta vieta nėra tirštai apgyventa. Sis žemės drebėjimas, esą, buvęs stipresnis ir už 1924 metais ištikusį, kuris sugriovė Japonijos sostinę Tokio.

Nuskendo Hidroplanas „Guaracy"

Pereitą sekmadienį iš ryto trimotorinis Condor hidroplanas «Guaracy» pakilęs iš Santos uosto su 17 keleivių skristi į Porto Alegre, dėl nežinomos priežasties krito į jūrą ir paskendo. Žuvo du keleiviai: dr. Mauricio Cardoso, Rio Grande do Sul estado agrikultūros sekretorius, ir Adolfas Albrecht. Dr. Mauricio Cardoso grįžo iš Rio de Janeiro, kur buvo nuvykęs atšvęsti sidabrinių savo vedybų jubiliejaus ir dalyvauti savo anūko krikštynose.

Pirmą kartą per penkeris metus

Brazilijos prekybos balansas sausio mėnesį š. m. buvo pasyvus. Ivežimas viršijo išvežimą 705.000 svarų sterlingų, arba 108.238 kontus.

Italijoj išsiveržė ugniakalnis

ROMA. Sekmadienį, po keleto labai stiprių požeminių smūgių, pradėjo veikti ugniakalnis Stromboli. Visoje apylinkėje krinta stiprus pelenų lietus, o iš kraterio teka karštos lavos upeliai. Nuo tolių kolkas nėra.

Pabėgo 1000 kalinių

PRANCUZU žinionis iš San Christobal kalėjimo pabėgo 1000 ispanų falangistų. Pabėgėliai išlaužė kalėjimo duris ir, nužudę sargybinius, paspruko. Sustiprinta sienos apsauga su Prancūzija, nes manoma, kad pabėgėliai mėgins šią sieną perejti.

Integralistų sukilimas

Pereitą savaitę buvo aiškinamas policijos toliau. Suimta vėl visa eilė integralistų, kurių tarpe yra gana aukšto laipsnio jų organizacijų asmenų. Areštai vykdomi ir interiore. Integralistai buvo sugalvoję ir įvykdę tiesiog genialią mintį—kiekvienoje vietoje įkurti skyrių «nucleo». Ramiame ir nuobodžiame interioro gyvenimo tas «nucleo» turėjo gyventojams atstoti susijėjimų vietą, klubą, pasikalbėjimų ir naujienų apsikeitimo punktą. Be to, integralistai davė uniformą — net moterims ir vaikams. Uniforma daugelį vilioja, o ypatingai Pietų žmones. Visos fašistinės sistomos daug dėmesio kreipia į savo narių «apmundieravimą», nes tuo būdu pavilioją 90% sau narių. O brazilai iš prigimties yra linkę įmituoti karius; uniformos įvedimu reikia aiškinti toks didelis integralistų pasisekimas.

Taigi, policija atkreipė dėmesį ir į interiorą. Keliose fazendose ir miesteliuose jai pavyko aptikti tikrus ginklų sandėlius. Taip, vienoj vietoj rasta 200 bombų, kitur durtuvų, kitur, vėl, labai moderniškas «Collt» kulkosvaidis, iššaująs 5 šūvius į vieną sekundę, ir tt.

Miestuose stropiai tikrinamas buvusių integralistų veikimas. Visi valdininkai priklausę uzdraustai partijai, bus atleisti iš vietų. Stropiai tikrinamas ir visų tų įmonių veikimas, kurios vartoja chemikalus, iš kurių galima būtų gaminti sprogstamoji medžiaga, kaip azoto rūgštis, salietrą etc

Naujasis įstatymas, kuris nustato mirties bausmę, integralistų sukilimo dalyviams gal nebus taikomas, kadangi «Istatymas neturi akių atgal» — kitaip sakant, jis išleistas po įvykusio fakto. Tačiau Vyriausybė gali ir kitaip nustatyti. Reicho vokiečių dalyvavimas sukilime policijos dar nėra nustatytas.

20 naujų karo léktuvų

Brazilijos karo aviacijai šiomis dienomis baigta statyti 20 «Muniz—9» tipo karo léktuvų. Aparatai perduoti aviacijos karo mokyklai. Lėktuvai pastatyti pagal inžinieriaus Antonio Guedes Muniz planą.

NAUJOS MOTRISĖS VOKIETIJOJE

Vokietijoje šiomis dienomis išbandytos naujos motrisės greitam susisiekimui. Rezultatai pasiekti nuostabūs: į valandą naujosios motrisės važiuoja 200 kilometrų! Jos yra inžinieriaus Kruckenberg konstrukcijos, turi... 70 metrų ilgio, pastatytos iš aliuminijaus, varomos dviejų motorų po 600 arklio jėgų kiekvienas ir traukiamos propelerio, panašiai kaip lėktuvas. Dėl savo ilgos išvaizdos, baltos spalvos ir lajsvai surakintų ratų eilės naujosios motrisės pavadintos «Sidabrinis drakonas». Tokia motrise per pustrečios valandos nuvažiuotume į Rio de Janeire. Lėktuvas ne ką greičiau lekia. Tikrai nuostabi vokiečių technika.

IŠKASĖ PALAIMINTOJO LAVONĄ

Antradienį United Press telegramų agentūra pranešė iš Italijos miesto Cosenza žinią, kuri sujaudino katalikus ir nustebino netikinčiuosius. Dalyvaujant arkivyskupui Robertui Negara, civilinės valdžios atstovams, gydytojų personalui ir daugeliui vienuolių, buvo atidarytas kapas palaimintojo Giovanni di Castrovillari, palaidoto 1543 metais garsiojoj vietos pranciškonų bažnyčioj.

Palaimintojo kūnas rastas toks, lyg jis būtų tik šiandie miręs. Nepaisant, kad beveik 400 metų yra išguléjęs žemėje, palaimintojo veidas turi natūraliai rausvą žmogaus veido spalvą. Kiek apgedę tik du dešinės rankos pirštai. Dievas neleidžia gesti šventųjų kūnams, kurie visą gyvenimą jam tarnavo.

SUKILIMAS MEKSIKOJE

Meksikoje, San Luiz de Potosi, generolas Cedillo rengė sukilimą. Jis rėmėsi daugiausia kaimiečiais, kurie, gana primityviškai ginkluoti, jo vadovaujami, sukilo prieš dabartinę Meksikos vyriausybę. Spauda spėja, kad Cedillo buvęs remiamas žibalo versmių koncesionierių, kurios, kaip žinoma, nesenai buvo suvalstybintos. San Luiz de Potosi sukilėliai turėjo susirėmimą su valdžios karuomene. Pagal valdžios pranešimus, sukilėliai mūšį pralaimėję, palikdami kovos lauke 16 užmušių. Karuomenė iš jų atėmusi beveik visus ginklus. Sukilimas esąs numalšintas.

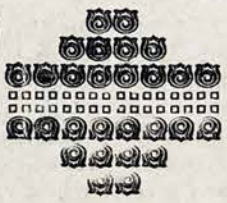

Rumunija.

Bukarešto

Vartai.

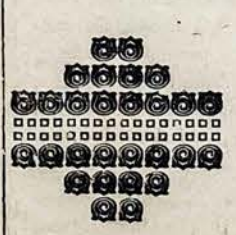

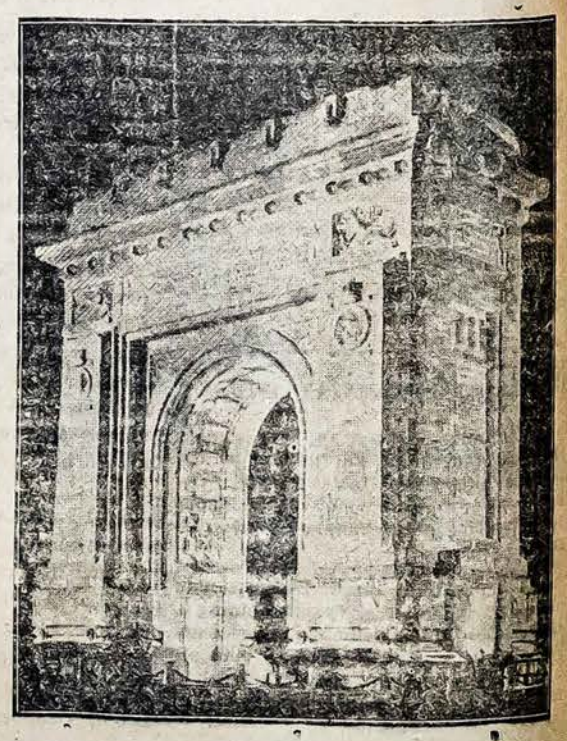

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

LIETUVOS VYSKUPAI VYKS Į ROMĄ

Pagal kanonų nuostatus vyskupai (ordinarai) kas penkeri metai atsilanko Romoje. Toks vizitas buvo 1933 metais, tai šiemet Lietuvos vyskupai vėl vyks pas Sv. Tėvą.

Teko patirti, kad kai kurie Ekscelencijos savo kelionę jungs su Tarptautiniu Eucharistiniu Kongresu.

PER LIETUVOS PASIUNTINĮ ROMOJE

Iš Vatikano a. a. Dambrauskas, kan. prof. P. Penkauskas ir J. Leimonas gavo specialius medalius ir diplomus už nuopelnus ruošiant lietuvių skyrių pasaulinėje kat. spaudos parodoje.

PREMIJA GERIAUSIAM ROMANUI IR DRAMAI

Katalikų Veikimo Centro Vyr. Valdyba ryšium su 550 m. sukaktimi krikščionybės įvedimo Lietuvoje, paskutiniame posėdyje nutarė skirti dvi stambias premijas — romanui ir dramai, kurie pavaizduos krikščionybės idėjos prigijimą Lietuvoje.

TIESIOGINIS AUTO SUSISIEKIMAS SU TRAURAGE, ŠILUVA IR K.

Nuo bal. 15 d. iš Kauno į Tauragę per Jurbarką pradėjo veikti nauja autobusų linija. Nuo bal. 25 d. buvo atidarytos naujos linijos: 1) Kaunas — Ariogala—Siluva—Tytuvėnai — Šiauliai—Siauliai, 2) Kaunas—Kulva—Zeimiai—Sėta, 3) Paneyėžys-Svedasai ir k.

LITUVOJE DAR 1.602 DVARAI

Iš viso Lietuvoje yra 287.380 ūkių. Dvarų, turinčių nemažiau kaip 100 ha žemės, dar yra 1.602. Jie užima 6,3 proc. bendrame ūkių plote — 4.318.514 ha.

—Darbo šventė įvyks rugpjūčio 15 d.

VARŠUVOJE SUĖMĖ EKSKURSIJŲ Į LIETUVĄ ORGANIZATORIUS

Du Varšuvos žydai Falkovskis ir Dayydus paskelbė organizuoją į Lietuvą ekskursijas, į kurias užsirašant reikia įmokėti 50 zlotų. I ekskursiją užsirašė nemažai lietuvių ir iš Lietuvos kilusių žydų, bet po to niekur nesurasta organizatorių, nors paskelbtas laikas išvažiuoti praėjo. Pagaliau policija organizatorius Falkovskį ir Dayydų surado ir už apgavimą suėmė.

ATVYKO LENKU KARO ATACHĖ

Į Kauną atvyko naujai paskirtas lenkų karo ataché pulk. Zoltek-Mitkiewiczius.

DĖL CIBULIŲ KONTRABANDOS NETEKO TARNYBOS

Vienas Onuškio (Trakų) vyresnis tarnautojas susitarė per administracijos linją įvesti cibulių kontrabandą. Transportą sulaikė pasienio policija «Kontrabandininkas» iš tarnybos jau atleistas, o į jo vietą atkeltas vienas iš Alytaus apskrities.

BEVEIK 30 MIL. LT. UŽ MIŠKA

Praėjusiais metais Lietuvos miškai davė 29 637.223 Lt pajamų, o išlaidų pareikalavo 8.529.265 Lt. Tuo būdu gauta 21.107.957 Lt grynos pelno. 1936 m. gryno pelno gauta apie 15½ mil. Lt.

138 POLICININKAI ISKLAUSĖ REKOLEKCIJU

Prieš šventes Vytauto D. bažnyčioje po vyrų darbininkų ir bendrųjų rekolekcijų buvo suruoštos rekolekcijos policijai. Pamokslus sakė tėvas Aloyzas Janušaitis. Jų klausė 138 policininkai. Jie prašė ir kitamet surengti rekolekcijas policijos salėje.

Prof. Pr. Dovydaitis

sulauké naujų «malonių» iš švietimo ministerijos, kuri apkarpė jo déstomus dalykus, sumažindama «Darbininko» pranešimu, jam atlyginimą 287 litais mėnesiui. Jei švietimo ministeriją ir toliau gnajbios šį dvasios milžiną, aišku, jis liks be darbo universitete, kuriame dirba nuo pat įsteigimo pradžios Prof. Dovydaitis buvo ir yra nepaprastai geros širdies, labdaringas. Daug savo pinigų įdalina moksleiviams, studentams, organizacijai, spaudai.

KALĖJIMAI KAŠTUOJA PUSPENKTO MILIJONO LITU

KAUNAS — Pagal Teisingumo ministerijos sąmatą šiemet išleidžiama: 1) kalinjams maitinti 600 tūkst. lt., kalinjams aprengti 200 tūkst. lt., kalinjams auklėti 29 tūkst. lt., kalinjams gydyti 92 tūkst. lt., kalinjams gabenti 85 tūkst. lt., skalbiniams, pirčiai, dezinfekcijai 60 tūkst. lt., viso 4 mil. 571 tūkstancių 750 lt.

Be to, kalėjimo trobesiams statyti ir remontuoti paskirta 700 tūkst. litų.

KAUNAS, geg. 5, — Lietuvis kunigas Angulis, 77 mt. amž. mirė Mogilevo, sovietų rusų kalėjime. Lietuvos vyriausybės pastangos, daug sykių darytos, buvo veltui. Rusai buvo nusistatę jo neišleisti iš kalėjimo.

KAUNAS — Patirta, kad buvęs vidaus reikalų ministeris brigados gen. Julius Caplikas išėjo į pensiją. Seimo atstovu gen. Caplikas ir toliau pasilieka.

GRAŽIOJI ŠVEICARIJA.

Vilniečiai lietuviai nesidžiaugia

Užmezgus tarp Lietuvos ir Lenkijos diplomatinius santykius, ir lenkų valstybės vyrai, ir spauda buvo pareiškę daug gerų vilčių, kad lietuvių ir lenkų santykiai dabar būsią nuoširdus ir kad Lietuvą iš tų santykių taip pat turėsianti daug naudos. Vilniečių lietuvių vienkartinis leidinys «Sąlygos» pasisako, kaip Vilnijos lietuviaiai žiūrį į šį reikalą. «Be abejo, — rašo laikraštis, — toks pareiškimas Lenkijos vyriausybės vardu mus, kaip lietuvius, gali tik džiūginti, bet kartu mus įpareigoja tikėtis, kad Lenkijos vyriausybės gera valia būtų rodoma ne vien Lietuvai, kaip nepriklausomai valstybei, bet ir šio krašto lietuvių visuomenei, tai yra, kad jos nuomonė sutaptų su aukščiau nusakyta lenkų spaudos nuomone ir kad mes, šio krašto lietuviai iš tikrųjų susilauktume, to, kas mums, šio krašto piliečiams priklauso, bet dabar mes jau esame netekę... Kol to nebus, lenkų spaudos balsai, kad ir palankiausi būtų, mūsų negalės džiūginti».

Vydūnas tebesėdi kalėjime

Didžiajam lietuvių rašytojui ir kultūros darbininkui Vydūnui neseniai (III. 22) suėjo 70 metų amžiaus. Vydūnas beveik visą amžių išgyveno Mažojoj Lietuvoj, Tilžės mieste (ant Nemuno kranto). Vydūnas ankščiau ilgai mokytojavo, todėl dabar jam buvo mokama pensija, iš kurios jis ir gyveno. Pastaraisiais laikais retai Vydūnas lankydavosi į Nepriklausomą Lietuvą, nes vokiečiai neduodavo leidimų išvažiuoti. Vydūnas nuolat dar rašė arba taisė seniau parašytus savo veikalus. I politikos dalykus nesikišdavo. Vydūnas visą savo amžių propagavo kilnų žmoniškumą, žmonių tarpusavę meilę Todėl atrodo lyg koks pasityčiojimas, kai vokiečiai garbingąjį senelį Vydūną, prieš pat jo 70 metų jubiliejų, įdėjo į kalėjimą, visai net nepaskelbę, kuo jis kaltinamas. Palaikę trumpą laiką Tilžės kalėjime, vėliau Vydūną perkėlė į kai kurį kitą kalėjimą. Ir iki šiol nežinoma, nei kur, nei už ką Vydūnas kalinamas.

LIETUVA IR LENKIJA

PAULIUS ŠLEŽAS

Jų santykiai nuo seniausių laikų ligi šių dienų

(Tąsa iš 21 nr.)

Abiejų valstybių bendradarbiavimas buvo reikalingas ir toliau. Vytautas dar nebuvo išsprendęs pątenkinamai Zemaičių klausimo, nei pasiekęs vakaruose natūralių Lietuvos sienų — Nemuno vagos. Dar labiau gerų santykių ir bendradarbiavimo su Lietuva buvo reikalinga Lenkija, kuriai 1413 m. grėsė Laujas karas su ordinu. Todėl ne kam kitam, kaip tik Lenkijai šiuo metu ypač rūpėjo dar labiau susiartinti su Lietuva. Dėka jos pastangų ir buvo sudaryti nauji Lietuvos Lenkijos santykius normuoja aktai. Tai ąlės kjai pabrėžiama ir Jogailos su Vytautu duoto akto įvade. Esą, valstybių sujungimas pakartotinai daromas apsaugoti Lietuvos žemėms nuo kryžiuočių ordino ir jų sąjungininkų. Salja užsienių politikos interesų, skatinusių sudaryti 1413 m. aktus, atsirado ir kitas interesas — socijalinis. 1387 m. Jogaila davė mūsų bajorija nebuvo gavusi plačių lenkų bajorų teisių. Juo toliau, juo labiau mūsų bajorija troško susilyginti su lenkų bajorija. Nujausdami tuos mūsų bajorų norus, trokšdami dar labiau susiartinti su Lietuva, lenkai stengėsi pasinaudoti ir mūsų bajorijos siekimais.

Ankstyvesniais aktais buvo stengiamasi nustatyti abiejų valstybių santykiavimo normas, o 1413 m. aktai tolimesnjam Lietuvos valstybės likimui buvo svarbesnį už Krėvės aktą. «Dabar visiškai nekuriant naujos jungtinės valstybės koncepcijos, buvo padėta pamatai dviejų skirtingų valstybių organizmų sutapatybinimui bei socijalinės struktūros suvienodinimui. O tai ir įstatė valstybinį Lietuvos gyvenimą ir aukštesnjįjį jos visuomenės sluoganį į vėžes, kurios pagaliau privedė prie viešios kultūrinės, socijalinės, pagaliau ir valstybinės santvarkos skirtumų nivelacijos ir susiliejimo, kurio glaudžiausias etapais reikia laikyti XVI—XVII—XVIII amžiaus».

Nauju 1413 m. susitarimu norėta pademonstruoti prieš ordino diplomatinį ir ruošiamą ginklų karą gerais Lietuvos ir Lenkijos santykiais. Norėta parodyti karingam ordino magistrui ir imperatoriui Zigmantui, kad jų pastangos perskirti dvi valstybes esančios nesėkmingos ir kad konflikto atveju jiems teks su jomis abiem kariauti. Tai viena. Antra, tais aktais užakcentuojant, kad Lietuva esanti katalikiškos lenkų karalystės dalis, ir drauge praplečiant katalikų Bažnyčios ir katalikų teises Lietuvoje, norėta užkirsti kelią ordino propagandai Romoje ir Vakarų Europoj, kad Lietuva esanti pagoniškas kraštas.

Nauji susitarimai buvo padaryti 1413 m. Horodlėje, kur buvo suvažiavę Jogaila su Vytautu ir abiejų valstybių bajorai. Čia buvo išduoti trys aktai: vienas bendras abiejų valdovų ir po atskirą aktą išdavė Lietuvos ir Lenkijos ponai.

Bendrame akte Jogailos vardu sakoma, jog jis, norėdamas garantuoti didesnį Lietuvos žemių saugumą nuo ordino ir kitų priešų užpuolimų, pasinaudodamas savo tėvoniška teise, iš naujo sujungęs jas visas (Lietuvos žemes) su Lenkija. Lietuvos luomai įpareiguojami neremti jokių Lenkijos priešų, juos drauge laikyti ir Lietuvos priešais. Toliau pažadama, kad Lietuvoje bus įvesta Lenkijoje esančios dignitorijos, senatorijos ir urėdai. Pirmiausia bus įvesta vaivados ir kaštelionai Vilniuje ir Trakuose ir visur, kur tik bus duodamos iki gyvos galvos ir tik katalikams.

(Bus daugiau.)

Išmok miegot - ilgiau gyvensi

Kartais skundžiasi žmonės, kad jš miego nubunda lyg sumuštĩ, nors miegojo aštuonias valandas ar daugiau Vėlgi, yra žmonių, kurie temiega po 4 — 5 valandas, ir nubunda atsigaivinę ir su ūpu imasi dienos darbų. Kodėl taip yra?

Miego naudingumas nepareina išmiegotų valandų skaičiaus, o paties miego kokybės. Vadinasi, nesvarbu, kiek miego, o koks miegas. Vokiečių profesorius Stoeckmann parašė gydytojų žurnale straipsnį apie miegą. Jis tame straipsnyje remiasi savo ilga gydytojo praktika. Apie miegą jis štai ką sako.

Naudingiausias ir labiausiai atgaivinąs miegas yra nakties miegas, ir tai — prieš 24 valandą. Daktaras Stoeckmann tvirtina, kad jis neturėjęs paciento, kuris būtų skundęsis miego stoka, kai būdavo pažądinamas anksti. Priešingai, kas atsigulą po vidunakčio, tas gali miegoti aštuonias valandas ar daugiau — visada atsikels nuvargęs. Apklausinėjęs ir padaręs bandymus su keliais šimtais pacientų, dr. Stoeckmann priėjo tokių išvadų: suaugusiems žmonėms niekad nėra reikalo miegoti ilgiau 5 valandų, kai jie atsigulę prieš vidunaktį. Tačiau 5 valandų nakties poilsis turįs būti papildytas trumpu popiečio prisnūdimu, kadangi popiečio miegas esąs pačios prigimties reikalaujamas. Mat, pavalgius pietų, turi labai daug ir sunkaus darbo viduriai, ir kad jiems palengvinus, kitos kūno ir dvasios funkcijos turi ilsėtis. Toks popiečio prisnūdimas yra pastebimas ir gyvulių tarpe.

Dr. Stoeckmann skiria dvi miego rūšis: teigiamas ir neigiamas miegas. Visada kai žmogus miegą ilgiau nustatyto ir reikalingo poilsiui ląiko, miegas ima varginti nervų sistemą įvairiais sapnais, kurie kyla tiktai perilgai miegant. Vadinasi, turime nubusti tada, kai pozitivus miegas pereina į negatyvų. Bet kaip gali miegantis asmuo nustatyti šį perėjimą, ir pagal savo valią nubusti. Čia taip pat ateina pati prigimtis talkon. Visi gydytojai yra nustatę kad žmogus nubunda kiekvieną kartą, kai baigiasi pozityvus miegas. Tiktai daugelis tada, žinoma, nekelia, o verčiasi ant kito šono, ir, vietoj ilsėjęsi, ima pavargti, sapnuodami bajsius sapnus.

Siais laikais, kai technika, nerviugai skubąs gyvenimas ir darbo sąlygos pakeitė daugelio žmonių gyvenimo sąlygas ir jas padarė nenatūrallas, žmonės privalėtų daugiau kreipti dėmesio į gamtos reikalaujamą poilsį, jo laiką ir būdą, jei nenori likti be nervų nelaimingais invalidais. Gerais laikais, kai nebuvo elektros, niekas nežinojo naktinio darbo. Net pramogos niekad neužsitraukdavo vėliau vidūnakčio. Prie rūkstančios ir dvokiančios žibalinės lempos niekas nenorėjo ilgai sėdėti, ir aišku, eidavo miego. Dėl to ir gyvenimas buvo natūralesnis, ir žmonės sveiki. Siandie kas kita. Kas nori sulaukti ilgo amžiaus ir likti sveikas, privalo išmokti miegoti. Antai, Bulgarijos pavyzdys. Šis kraštas buvo prieš Didįjį Karą žinomas kaip šimtamečių žmonių šalis. Bulgarai, laukų gyventojai, buvo įpratę gultis beveik su saule, ir keltis taip pat anksti su ja. Modernusis gyvenimas pasiekė ir tuos laukų gyventojus, ir dabar toje šalyje ėmė mirti žmonės žymiai anksčiau.

Dr. Stoeckmann duoda tokią dienos tvarkos lentelę suaugusiems žmonėms: gultis — 9 val. vakaro, keltis — 3 val. ryto, pietauti — 9 val. dieną, vakarieniauti — 5 val. popiet.

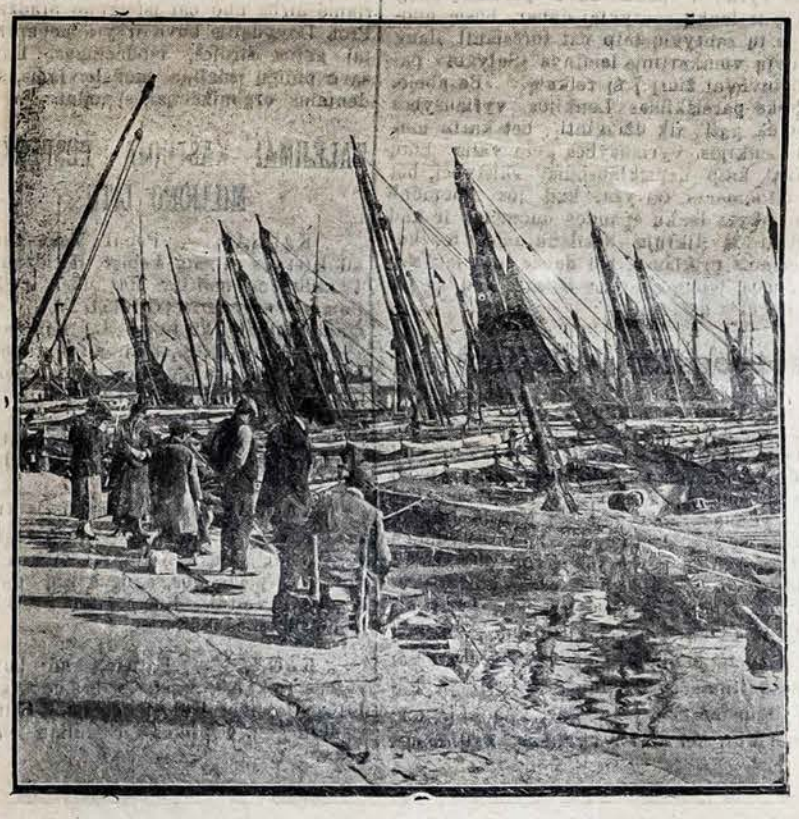

ISPANIJOS UOSTAS, VALENCIJA.

KAPAS BE LAVONO

Ir ne betkoks paprastas ir dilgėlėm apžėlęs, o marmuro kapas, apsuptas žąlvario statulų, po šiai dienai stovi tuščias ir laukia lavono, kuris, greičiausia, niekad į jį nesugrįš.

Tirolio (buv. Austrijojo) sostinėje Insbrucke tarp daugybės puošnių senų laikų paminklų įdomiausias yra Maksimilijono I, buvusio Austrijos imperatoriaus, kapas, įrengtas pranciškonų bažnyčioje. Visą savo gyvenimą labai mėgo imperatorius Tirolį. Dėl to ir amžino poilsio vietą pasirinko čionai. Su savo draugu Peutingeriu nubraižė kapo planą ir liepė marmoro tašytojams padaryti. Buvo padarytas didžiulis sarkofagas jo kūnui padėti, o ant viršaus iškalta jo patiės statula natūralaus dydžio, besimeldžiančio pozoje Imperatoriaus statulą apsupę 24 bronzinės statulos, vaizduojančios jo valdinius, verkjančius savo valdovo.

Viskas, rodos, buvo tvarkoje. Reikėjo tik imperatoriui numirti, ir jis būtų buvęs padėtas į puošnųjį sarkofagą. Bet — žmogus šaudo, Dievas kulkas gaudo, sako lietuviška patarlė. Imperatorius į savo kapą neatsigulė.

Kai paminklas buvo baigtas, imperatorius, iš tikrųjų, ėmė jausti, kad artinasi mirtis. Norėdamas išpildyti savo pažadą atsigulti amžiams Insbrucke, išsirengė su savo palydovais į kelionę Tirolin. Tačiau, kai jis atvyko prie miesto vartų, gyventojai jo neįsileido. Jie pareikalavo, kad Maksimilijonas jiems sumokėtų 24.000 guldenų, kuriuos insbrukiečiai buvo paskolinę to brangaus paminklo statybai. Bet kas nešasi pinigus, eidamas pasitikti mirtį? Maksimilijonas neturėjo su savim pinigų. Tada godūs valdiniai nejsileido jo visai į miestą labai protingai galvodami, kad iš numirusio pinigų neatsilimsi. Net nakvynės savo vąldovo nepriėmė, ir jis turėjo nakvoti už vartų ant lauko. Sulaukęs ryto, imperatorius nukeliavo į mažą miestelį netoli Insbrucko, Wels, ir ten tą patį dieną miré. Supykęs ant insbrukiečių prieš mirtį įsakė savo palydovams kad jo kūną pernešty į Vieną ir ten palaidotų. Tarnai imperatoriaus paskutinę valią išpildė ir tuo būdu ilgi dienų Insbrucko pranciškonų bažnyčioje stovi puošnus, bet tučias, kapas.

Žmogus vaško apsiaustu

Mes esame bent kiek panašūs muziejuose matytas vaškines figūras. Neabejojama, kad mūsų oda yra vaškuota. Odos viršutinis sluoksnis epidermiu vadinamas, turi riebalinės medžiagos apie kurios sudėtį mažai šiol buvo žinota. Žinoma tik kad epidermis susideda iš raginės medžiagos lastelių ir tuo buvo pasitenkinama. Prof. Ranvier pamėgino epidermio riebalus izoliuoti. Tam jis vartojo labai paprastą būdą: viršutinį odos sluoksnio pusei minutės dėdavo į verdantį vandenį. Taip iš žmogaus plaštakos ir pėdžios odos epidermio galima gauti apie 10 centigramų riebalų. Paskui gautą tirpinį veikdamas eteriu ir jį išgarinęs gavo riekalingą medžiagą. Ši medžiaga gelsvos spalvos, paprastoje temperatūroje—kieta, plastiškumu ir kitomis savybėmis visai panaši į vašką. Tirpimo temperatūra yra ta pati kaip ir bičių vaško. Ši analogija dar įdomesnė atsiminus, kad bičių vaškas yra ir odos sekrecijos produktas. Taigi žmogus kaip ir bitės taip pat gamina vašką.

Tuo išaiškinama ir tas reiškinys, kad mūsų kūno oda nepraleidžia vandens nei kitų skysčių, saugodama mūsų kūną nuo visų kenksmingų pašalinių jtakų.

BERLYNAS. Lakūno Krafto automuštas bemotorinio skraidymo rekordas, pasiekus nustatytą tikslą, grįžti sutarto vietą, išsilaiké tik 24 val. Birželio tojaus dieną jį sumušė H. Reitsch. Lakūné per 5 ir pusę val. nuskrido į tolį ir atgal kelią tarp Darmstato ir Wasserkuppe. Kelionėje sugaišo 1 val. mažiau, negu motorinių orlaivių, tuo pastatydama naują pasaulinį rekordą.

LONDONAS. Meksikos pasiuntinys Londoneį gegužės 17 d. apleido Londoną ir nuvyko į Paryžių. Pasiuntinio išvykimas yra pasėka kilusio konflikto tarp Anglijos ir Meksikos del nusavintų žibalo šaltinių Meksikoje, kurie priklausė anglams. Meksika nusavino šaltinius ir nutraukė su Anglija santykius.

-- LIETUVA dabar užsieniams yra skolinga apie 7 milijonus litų. Didžiųjų tos skolos dalis (48 mil. kt.) tenka Amerikos Jungtinėms valstybėms, kurioms tuo tarpu Europos valstybės skolų nemoka.

TEATRO ŽVAIGŽDĖ -- AFRIKOS APAŠTALĖ!

(Pabaiga.)

Bet kelionę reikia pertraukti. Pagūldo ją pakeliui menkoje pastogėje, jau uždega jr mirties žvakę. Išsigandusios arabės dūsaudamos vaikščioja apilink, pusnuogiai vaikai žiūri pro duris. Vistik, po poros dienų karštis truputį nupuolė. Viešpats išpildys jos troškimą — daug pasidarbuoti Jo garbei ir brangiųjų sielų naudai. Ji karštai prašė tos malonės Liurde, kai palikdama Europą, užsuko ten pasiaukoti Marijai. Saltas vėjas tuomet pūtė nuo sniegiuotų Pirenėjų, kai ji, klūpodama grotoj, maldavo Nekaltai Pradėtąją, nunešti jos auką Jėzui... jos širdies, valios ir turtų auką.

Ir kai jai, pirmą kartą atvykusiai į Afriką, šaltas šiurpas perėjo per kūną, pamačius purvinas lūšnas, vabalus, suvargusius gyventojus ir tuos apleistus ir vienišus kryžius ant nežinomų misijonierių kapų, — staiga netikėto džiaugsmo banga užliejo krūtinę! Tada jį vėl atsiminė Apaštalų Karalienę Marįją, kuri irgi su Kristum tyliai au kojosi ir kentėjo už nemirtas sielas. Rožančius buvo jos skydas, malda — saldžiausias atilsys.

«Sesele, prašau eiti ilsėtis», sako jį slaugei: «Kristus su savo geriausiąja Motina yra prie manęs. Ši lūšnelė yra kaip Betliejus. Kokia laimė išsižadėti patogumų dėl Jėzaus...» Kai jai kas primindavo jaunatvės dienas, ji atsakydavo: «Užmirškite visa tai; iš praeities mane džiugina tik tos valandos, kada atnešiu aukso, smilkalo ir myros prie Meilės Karaliaus kojų. O, kad pasaulis žinotų, jog tikrosios laimės kelias yra Betliejaus ir Kalvarijos kelias».

Kiek pasveikus Eugenija Feneglio buvo vyresniųjų išsiųsta į Prancūziją atgauti savo jėgų. Keturis kartus ji iš naujo veržėsi ir grįžo atgal prie savo apaštališkojo darbo, bet vis turėdavo važiuoti atgal į tėvynę pailsėti ir pasigydyti. Kiekviena kelionė į Prancūziją pripildavo jos širdį liūdesio: priešingai, kaip kūdikis džiaugdavos grįždama atgal į Afriką. Dar po keleto pilnų karžygiško paslaukojimo metų Eugenijos jėgos visiškai išseko. Jos ašarotos akys liūdnai žvelgė į tolumą, kai Afrikos krantai nyko horizonte; ji suprato, kad jos misija jau baigta. Ji grįžo į Prancūziją mirti.

Thuillieres kaime, niekieno nežinoma, Eugenija praleido paskutines savo kančios dienas. Ji dažnai prašydavo slaugę pakelti ją iš lovos prie lango, kad ji galėtų pamatyti bažnyčią ir meiliai pažvelgti į tą pusę, kur altoriuje plaka Jos Viešpaties Meilės širdis.

1929 metais liepos 10 dieną ši didvyriškoji Kristaus karžygė rami numirė. Laidotuvės buvo paprastos, tylios. Kaimynai ir keletas artimesniųjų apdėjo jos kapą laukinių gėlių puokštėmis, o švelnus pietų vėjelis, malonėjai šnarėdamas jose, pasakojo jai saldžias Afrikos lūšnelių naujienas... jai, Eugenijai-Marijai-Pascalone Feneglio, Afrikos misijonierei, kurią vienas Parvžius anksčiau vadino Ieva Lavalière.

Sesuo M. DOLOROSA

—o—

LIETUVIAI!
Visi kaî vienas skaitykite "SVIESA"

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai ćia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas sąvaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokitės ir skaitykit "Sviesą".

"Sviesa" yra tikriausias kiekvieno lietuvio išeivio draugas ir taréjas.

«Sviesa» gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

«Sviesa» lygiai pagirla tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsireiškimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išeina.

«SVIESOS» PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj: metams—12$000, pusei metų—7$000; Lietuvoj: metams—20$000, pusei metų 10$000.
Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary
Pastaba: Iš provincijos pinigus siųsti Redaktoriaus vardu.

Dr. B. K. Chîpìakoff

(DIPLOMUOTAS MASCVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephigenia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šiokiadieniais nuo 3 iki 9 val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERINIU LIGU. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano
LABORATORIJA
MEDECINIŠCAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priêmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn
ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n ė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

D-ras Povilas Lïcciardi
Santa Casa gydytojas -- operatorius

MOTERU LIGU SPECIALISTAS. Moderniškas gydymas SKI VIO, KEPENU, BE OPERACIJOS. Syfilis, REUMATIZMAS, venerinės ligos ir GONORÊJA — VYRU IR MOTERU — gydymo procesas pagal naujausią amerikoniską būdą. BENDRA CHIRURGIJA KONSULTORIJA: Praça da Sé, 14 — 2 aukš. salės 12 ir 12-A. Tel. 2-5080 nuo 14 iki 16 val. REZIDENCIJA IR KONSULTORIJA: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro) Telef. 5-4175. PRIÊMIMAS nuo 11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val.
PASTABA: Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (DIENA ir NAKTI)

Vokiečių fotografijų įstaiga
„BERNARDO"
įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

Jûs skaitote «Šviesą»? — Gerai Prenumeratą sumokėjote? — Gerai Paraginot pažįstamus ją prenumeruotis? Ne? — Ot, ćia tai negerai! Dar šiandien nuneškite jiems savąjį numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysite kultūringą darbą!

Dêmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Vilia Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos prieinamos visiems. Atsilankykite — jsi tikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.
J. STANKŪNAS.

„Sviesa"

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske

2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.

3. Bom Retire — p. Baužio krautuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinėj [Rua José Paulino, 109]. ir kampas Rua Silva Pinto ir Jose Paulino.

4. P. Kirilausko krautuvėj — Vila Anastacia.

5. Praça da Sé prie laikrodžio.

6. Pas laikraščių platintojus n

7. Pas «Sviesos» įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat

IR — Rua Cuoto de Magalenas ir kampas Rua José Paulino.

* * *

RIO DE JANEIRO MIESTE «ŠVIESA» GAUNAMA: ANT KERTÊS LARGO DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SA

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sete 58 knygų galima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 lig 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariai per mėnesį moka po 500 reisų, nenariai kas mė nuo po 1 milreisą ir 5 milr. užstato. Surinkti pinigai skiriama knygų aptaisymui ir naujų knygų pirkimu

Dr. A. Candïa
VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.
Priëmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.
RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.
Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priëmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.
2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Dr. S. Meìtín
DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.
RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

PADĖKA

Už 200 milreisų auką ir didelį Katalikų Bendruomenei rodomą nuoširdumą p. A. P. iš širdies dėkoju.

Kun. A. Arminas
KOLONIJOS KAPELIONAS.

EINA MOTERYSTĖN:

1. Juozas Staniukynas, Kalyarijos parąpijos, ir Ona Ašmegaitė, Kriaunų par.
2. Kazimieras Lukšaitis, Raudondvario par., ir Ona Sąbaliauskaitė, Vilkijos.
3. Henrikas Balsevičius, Kauno, ir Yolanda Marchetti, V. Arens, Jundiahy.

ŽEMĖS ŪKIO KOLONIZACIJA

Tik gautame «Pąsauljo Lietuvis» 12 numeryje rašo savo atsiminimus iš kelionės po Pietų Ameriką generolas Nagevičius—Nągius. Mums įdomiausia tų atsiminimų dalis yra ta, kur Generolas užkliudo kolonizacijos reikalus. Jis rašo:

«Geros sąlygos lietuvių kolonizacijai esančios ir Brazilijoj. Su Brązilija Lietuvos valdžia taip pat turėtų sudaryti sutartį; jį neturėtų leisti gabenti lietuvius kolonistus Brązilijos valdžios lėšomis dirbti kavos fazendose. Kavos plantacijon atsigabenti lietuviai dažnai labai išnaudojami ir skriaudžiami. Daug brazilų valdžios lėšomis atsigabentų lietuvių paskui turi būriais bėgti iš fazendų į miestus. Gyvenimas kavos plantacijose ir sunkus vargas dažnai atbaido lietuvį nuo kolonizavimosi ir kūrimosi žemės ūkyje.

Geriausia būtų, jei Lietuvos valdžia Brazilijoj užpirktų didesnius žemės plotus lietuvių kolonizavimui. Geriausios sąlygos pirmajai lietuvių žemės ūkio kolonijai steigti esančios Brazilijoj. Pirmoj eilėj reikėtų kolonizuoti Brazilijoj gyvenančius lietuvius, o paskui, jei būtų reikalo, gabenti naujų kolonistų iš Lietuvos.

Lietuvių žemės ūkio kolonijos įsteigimas Pietų Amerikoje būtų labai naudingas dalykas tiek tautiniu, tiek ekonominiu atžvilgiu. Visi lietuviai veikėjai, su kuriais tik teko kalbėtis tuo reikalu, pabrėžė, kad lietuvių kolonizacijos klausimas esąs senai pribrendęs ir neatidėliotinas. Juo ilgiau šis reikalas bus atidėliojamas, juo bus didesnis lietuviams nuostolis, nes pigios ir derlingos žemės plotai kasdien mažėja. Juos supirkinėja kitų tautų ateiviai, kuria savo kolonijas ir užima vis naujas, geresnes pozicijas. Kad lietuviai kolonizacijos srityje neliktų paskutinėje vietoje, šiuo reikalu tuojau reikėtų rimtai susirūpinti.

Taigi, Generolas Nagevičius pasakė tai, ką mūsų kolonijos lietuvių dauguma senai kartoja. Buvo daug įvairių priežasčių, kodėl ligi šiol dar nesukūrė lietuviška kolonija Brazilijoj žemės ūkyje. Jų čia neminėsime. Aiškiu, kai viskas Gaučlo viešpatavimo laikais ėjo atgal, tai nė kolonizacija negalėjo eiti į priekį. Ką sukūrė gero, tai tik pati kolonija jungtinėm savo jėgom. Kolonizacijos idėja ir tas kankinių kankinys «Grūdas» nebuvo remiami, o įnirtusiai griaujami. Tokiose sąlygose nieko rimto negalima sukurti.

Mums teko iš «Grūdo» vadovybės, patirti, kad kolonizacijos reikalai jau tiek pastūmėti priekin, jog dar šiomis dienomis reikia laukti PIRMOS LIETUVIŠKOS KOLONIJOS UŽPIRKIMO. Atiduodant laikraštį į spaudą gautas naujas pranešimas. Pasirodo, «Grūdas» tylįai ir kantriai varė savo darbą į priekį. Jau surasta dešimtys lietuvių, kurie tuojau sutinka išeiti į fązendas, jau antrukart pasiųsta delegacija apžiūrėti paslūlytos fązendos iš 1000 alkeirių žemės.

«Grūdas» dirba išvien su Centru, kas garantuoja pasitikėjimą ir visos lietuviškos kolonijos pritarimą. Mes iš visos širdies sveikiname jo didį kultūros ir ekonomijos sumaunymą ir linkime kuogreičiausia jį realizuoti.

DĖKOJA

Centro valdyba dėkoja narjams kun. Arminui ir A. Dutkui už paaukotą šachmatininkų sekcijai šachmatams lošti staliuką.

VALDYBA.

CENTRO SUSIRINKIMAS,

kaip buvo skelbta, gegužės 29 d. nejvyks, nes negauta tinkamą salė. Centro narių susirinkimas įvyks birželio mėn. Apie tai bus plačiai paskelbta.

Valdyba.

KONFLIKTAS VIENAME BARE

Pereitą sekmadienį viename bare rua José Paulino įvyko konfliktas tarp dviejų mūsų tautiečių ir dviejų rusų, kurio pasėkoje trys jų turėjo būti nuvežti assistencijos. Buvo taip:

I tą barą užėjo išgerti alaus Antanas Godonis ir Jonas (?). Jiedu dėl menkniekių susiginčijo su ten buvusias: Povilu Kareoviks ir Steponu Pavaluzek. Rusai jau buvo įsitraukę. Godonis susiginčijo su Kareoviksu ir pradėjo grūšiuotis. Tada kiti du taip pat stojo į «karą», palaikydami vienąs vieną, kitas kitą. Visi keturi susimušė. Buvo paleista į darbą kėdės ir buteliai, kurtuos taikė į vienis kito galvas. To pasėkoje trys, išskiririant riaušių sukėlėją Antaną Godonį, sužeisti į galvas. Policija nuvežė sužeistuosius į ligoninę, o dėl įvykio veda kvotą.

Mums nomalonu, kad dar atsiranda lietuvių tarpe tokių nekultūringų padaužų, dėl kurių tenka visiems lietuviams raustį, kai taip negarbingai lietuvių, vardas imamąs paskui valkioti po visus laikraščius. Metas visiems susiprasti ir kultūringai poilsio dienas praleisti, o ne elgtis taip, kad brazilai ir vėl mus imtų hungarezais pravardžiuoti.

GEGUZINĖS PAMALDOS

Gegužės m. paskirtas yra Marijos garbei. Šį mėnesį bažnyčiose ir namuose giedama ar kalbama Marijos garbei litanija.

* * *

SUTVIRTINIMO (Dirmavonės)

Sakramentas bus teikiamas netrukus Villa Zelinoj, lietuvių bažnyčioj. Norintieji priimti Sutvirtinimo Sakramentą tuoj privalo užsirašyti pas kolonijos kapelionus.

PIGUS IR SAZININGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS

SIŪVYKLOJ **Marijampolė**

RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visumet palaikykim lietuvius

SVARBUS PRANEŠIMAS

Dr. Paulo Licciardi, Gydytojas — operatorius S-ta Casa, moterų ligų, sifilio, veneros, skilylio, kepenų ir kt. ligų specialistas, moderniškas gydymas be operacijos, — praneša savo klijentams visų miesto rajonų, kad įsteigė naują Konsultorią Praça da Sé 14, antras aukštas, salės: 12 ir 12-A. Cia bus priimami ligoniai kiekvieną dieną nuo 14 iki 16 val., o nuo 11 iki 12 ir nuo 16½ iki 20 val. ligoniai priimami namų konsultorijoj RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro.)

ŠACHMATININKU SEKCIJA

Prie Centro susidarė šachmatininkų sekcija, kurie jau treniruojasi Centro patalpoj ir greitai žada kviesti rungtynių kitus šachmatininkų klubus. Kas norį prisidėti prie šachmatininkų sekcijos, prašome kreiptis į sekcijos pirmininką Centro patalpoj kiekvieną trečiadienį.

JURIDINIS PATARIMU BIURAS

Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centras savo patalpoje, rua da Mooca, 1719 (netoli Aido redakcijos) įsteigė savo nąriams juridinių patarimų biurą. Visi patarimai nariams bus teikiami veltui. Galima kreiptis visais reikalais kiekvieną dieną nuo 6 iki 9 val. vak. RUA DA MOOCA, 1719. — S. PAULO.

LIETUVIAI KATALIKAI

Skaitykit ir platinkint didžiausį Brazilijos katalikų laikraštį

"LEGIONARIO"

Jis yra sąvaltinis. Bet didelio formato ir įdomaus turinio.

Metams Prenumerato kaina 15$000

Pinigus galima siųsti šiuo adresu «O Legionarjo» Rua Immaculada Conceição, 59. Caixa Postal 3471. Telephone 5-1536.

Lietuviąi katalikai norintieji užsisakyti per «Šviesos» redakcija gali kreiptis kiekvieną dieną pas rinkėją Rua da Mooca 309.

Brazilijos Įstatymai Reikalauja,

kad visi svetimšaliai, išgyvenę daugiau 30 dienų, identifikuotųsi ir išsiimtų

CADERNETA DE IDENTIDADE

Visus dokumentus parengia ir šiame reikale skubiai, sąžiningai ir pigiai patarnauja A. Dutkus. Be to, atlieka visokių dokumentų vertimus, rašo prašymus, kontraktus, įgaliojimus ir kt. Kreipkitės darbo valandomis nuo 8 iki 12 val. ir nuo 5 iki 7 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 8 iki 11 val.

RUA DA MOÓCA, 1721 (AIDO REDAKCIJOJ)

BRAZILIJOS LIETUVIU ORGANIZACIJU CENTRO

ASSISTENCIA MEDICO — JURIDICA

RUA DA MOÒCA, 1719, Sobrado, SÃO PAULO.

Visi lietuviai gali naudotis Centro įsteigta Medicinos Juridine pagelba. Priėmimo dienos: ASSISTENCIA MEDICO: Pirmadieniais, Trečiadieniais ir Penktadieniais nuo 7 iki 9 val. vak. ASSISTENCIA JURIDICA: Antradieniais, Ketvirtadieniais ir Šeštadieniais nuo 7 iki 9 val. vak. Galima kreiptis rašto, apmokant pašto išlaidas. Sioji pirma ir vienintėlė lietuvių įstaiga Brazilijoj

Assistencia Medico -- Juridica

vedama specialistų ir prityrusių žmonių.

Brazilijos Lietuvių Organizacijų

CENTRO GYDYTOJAS

DR. J. GERTEL

įvairių ligų specialistas, jau atidarė Centro patalpoje Konsultorija ir priima ligonius: PIRMADIENIAIS, TREČIADIENIAIS ir PENKTADIENIAIS NUO 7 iki 9 VAL. VAK. Kas norės eiti pas gydytoją patikrinti savo sveikatos, turi išsijimti kortele Centro raštinėj kiekvieną dieną nuo 7 v. vak. Konsultorija RUA DA MOOCA 1719 (senas 307ª).

NAUDOKITĖS PROGA!

VILLA LUCIA

(Bairo Villa Prudente) tarp Villa Zelinos ir Villa Bellos jau pradedamas pardavimas žemės sklypų ILGAM ISSIMOKĖJIMUI, be palūkanų. Suteikiama MEDZIAGOS IR STATYBAI. Raštinė vietoje.